

ዐሊ ኢብርሂም ወጀብህት ነቅፈ

(2ይ ክፈል)

ዐብደልቃድር አሕመድ

ዐሊ ኢብርሂም እት ረአስ ቃእድ ብርጌድ 51፡ ነፈር ቅያደት ናይለ ጀብህትመ ሰበት ዐለ፡ አነ ህዬ ዲብ ናይ ዐይን ድራሳት ሰበት እሸቄ፡ ክልዶል ንትዋጀህ ዐልነ። ትምሳል ወሐረከት ዐሊ ኢብርሂም ምንኬን ሬክባይ ዕን ጋይም አርወሕ እንዴ ለብሰ እግል ዝክርያትቱ በርብሩ ክምሰል ዐለ ጌመምኮ። እዘንዬ ምስል ክሉ ስምዒት ገሮብዬ እንዴ ወጀህኮ፡ እግለ ህጅኩ ዲብ እትረመጭ ታኬኩወ። ምስል ዐሊ እብ ሐቴ አተንፈሰነ፡ ምስል ሐሰብነ ወምስል ገሚነ፡ ሰበት ቤሌኒ ሙናድል ዐሊ ዲብ ቀደም ዕንታቹ እንዴ ገብአ እብ ክሰስ ጀብህት ነቅፈ ለሓኬ እዩ ለህለ መስለ እቹ። እብ ገበይ ሕካየት ሙናድል ጋይም ህዬ መዓላት ሙናድል ዐሊ ኢብርሂም ዲብ ጀብህት ነቅፈ ታዩንኩወ። ጋይም፡ ሐርብ መራሕል ቡ፡ መራሕል መዳፊዕት፡ መራሕል መሳወየት (ጃልነት) ወመራሕል ህጅም። እግል ዐሊ ኢብርሂም ዲብ እሊ ሰለስ መራሕል እንዴ ሰቀቅኩቱ ለእርእዩ። ዲብ ሰልሲቱ መራሕል እብ ሕበር ሰበት አውቄነ ህዬ እብ መመርሐለቱ እግል እሸርሐቱ፡ ቤለከ ለሳልፋይት መርሐለት መዳፊዕት እግል ለሓኬ አምበተ። መርሐለት መዳፊዕት፡ አባይ ለለህጅም እቡ፡ ወሕነ ለእንዳፍዕ እቡ ሰኒ ስዱድ ወናይ ጀርቤ እዋንቱ ለዐለ። አባይ ለሐቴ ምን ሙናድሊን እግል ልንዘዐ ለኢቀድረ ነቅፈ እግል ልጽበጥ እብ ትሉሉይ ድቁብ ጀርቤታት

ወዴ እቱ ለዐለ ወክድ ቱ። ነቅፈ እብ መጃላት ስያሰት፡ ዕስክርየት ወደዓያት አህምየተ ዲብ ተዐቤ ሰበት መጽአት ዲብ ነቅፈ ለልትዐወት ለለሀሌ እሉ ተእሲር ቀሊል ኢኮን። ሰበት እሊ አባይ እግል ነቅፈ እንዴ ጸብጠ ንዳል ሸዐብ ኤረትርየ ሐቱ ዶል ወእግል ዲመ ክምሰል አክተመ ረሰሚ እግል ለአውጅቱ አምም ለዐለ። እብ ቃብል እሊ ሰውረት ኤረትርየ ክምሰል ኢትትፈለል፡ እብ ቃብሉ እግል አባይ እንዴ ፈለት ሕርየት ሸዐብ ኤረትርየ እግል ልትአከድ ክምቱ እግል አርአዮት ድቁብ ወስዱድ መዳፈዐት እግል ልግበእ ዐለ እሉ። እሊ ምን ሰነት 1979 አስክ ሰነት 1984 ለዐለ ስዱድ ወክድ ህዬ ክምሰል ናይ መዳፈዐት መርሐለትቱ ለልትነሰእ። ዐሊ ኢብርሂም ዲብ እሊ ለትበሀለ ዶሩ ሚ ዐለ? ትቤ ምንገብእ... ለወክድ ክሉ ረአሱ ዕርፍ ለኢሊህይብ ስዱድ ወቅት ቱ ለዐለ። ልዘከረኒ አነ ወዐሊ ኢብርሂም እግል መደት ረያም አያም አምበል ስካብ እንሸቄ ዐልነ። ዲበ ጀብሀት 'አፕሬሽናል ሩም' ለእምብሉ፡ ለትፈናተ ከራይጥ ለትመደደ እቱ ጸቢጥ ወመቅደረት ሐረከት አባይ ለእንታብዕ እቡ ናይ ክል አምዕል ሐብሬ ለእንከትብ እቱ ቅረፍ ዐለ እግልነ።

ዲብ እሊ ወቀይ እሊ ዐሊ ኢብርሂም ክምሰል ቃእድ ብርጌድ 51 ክምሰልሁመ ክምሰል ቅያደት ጀብሀት ነቅፈ እበ ዐለ እሉ ተጃርብ ወመቅደረት ዶር ምህም ዐለ እሉ። ለወክድ ለህይ አባይ ነቅፈ እግል ልጽበጥ እብለትፈናተ አግቡይ ልትሓነቅ እቱ ለዐለ ስዱድ ወግምጩይ ወክድ ቱ ለዐለ። ዶል ሐቱ ጀብሀት እንዴ ሰብረ እግል ልእቱ ጀርብ፡ ምን ጀብሀት በረ እንዴ ነትለ ምን ግረ እግል ልእቱ ወጥን።... መሰለን ዲብ ሳድስ ወራር፡ አስክ እብ ጥያራት አየር-ወለድ እንዴ ከረ ምን ግረ ህጁም እግል ሊዴ ለሐስበ እቱ ጀርቤታትመ ሐድ ይዐለ። ዲብ እሊ ለትበሀለ አውካድ ቅያደት እብ ዐባየ ክምሰልሁመ ሙናድል ስካብ ይዐለ እሉ። አስክ ኖስከ እብ ህርጋቱ ትወድቅ ትም እንዴ ትቤ አምዕሎታት ለትሸቄ እቱ ወክድ ቱ ለዐለ። ኦሮ ምነ ለዐበ ወቀይ፡ ለአምበል አትካራም ገብእ ለዐለ ሐረካት ወፍዕል አባይ ናይ ራቀቦት ሸቅል ቱ። አባይ እግል ልህጀም ገብእ ምንገብእ፡ ዲብላ ጀብሀት ለወድዩ አሻይር ህለ። እብ መዳፍዕ ዘብጥ ወደ ምንገብእ እለ ሐቱ እሻረት ተ። ሰበት እሊ ዋርድየት ለፈግሮ ሙናድሊን ለትሰመዐ ዘብጥ እበያቱ፡ አክል አዪ ወቅት ነስእ እንዴ ሰጀለውቶም ለለትሓልፎ። ዲበ ጀብሀት ለአሰስናህን ልጃን ህዬ እግል እሊ ሐብሬ እሊ ዲብ ለአክበ ተሕሊላት እንዴ ወሰከየ እቱ ተቅሪረን አስክ መክተብ ጀብሀት ለአቀርብ። ናይ ክል-ምዕል ሐረከት አጋር ልግበእ ወመካይን እበ ምን በራጊድ እግል ስለለ እንዴ ትበሀለየ ውኩላት ለዐለየ ልጃን ትሉሉይ መራቀበት ትገብእ ዐለት። ዐሊ

ኢብራሂም፡ እግል እሊ ወቀይ እሊ ምን ቅሩብ እበ ትወቀለት ደረጀት ምን መረሐው ወአትመቃረሐው ቅያደት አሮቱ ለዐለ። ለልትአከብ ሐብሬ ስለለ አሳስ እንዴ ወዴነ ምስል ዐሊ ክል ምዕል ከሪጠት እንዴ መደድን እናቅሽ ወነሀድግ ዐልነ። ምን ንቃሽኩም ሚ ትዘከር?” ትሰአልኩዎ። አባይ እሊ አካናት እሊ ጸብጠዩ ምንገብእ ሚ ኒዴ? ሚ ተእሲር ወዴ እትነ? ዲብ ቀበት ጀብሀት እበዩ እግል ልብከእ ቀድር? ምን ጀብሀት በረ ህዩ እግል ልንተል ቀድር ገብእ? ጥያራት አው ሂለኮፕተራት እንዴ ትነፊዐ ህዩ ቅወት መዛላት (አዩር-ወለድ) እግል ልክሬ መቅደረት ቡ? እብ ዓመት ሰዋትር መዳፊዐትነ እግል አደቀበት ዲብለ እንወድዩ ለዐልነ ጸገም፡ ዐሊ እብ አማን ዛይድ ወብሹል ዶር ዐለ እሉ። እሊ ክሉ ህዩ እት ረአስለ ብዕድ ወራታቱ ወድዩ ዐለ። ሰበቡ ናዩ ብርጌድ ዲብ መርሕ ቱ ዲብ ናይ ጀብሀት ወቀይ ክል ምዕል ሻርክ ለዐለ።

እግል ፈሀም ዛይድ ህዩ፡ ደንደን ብርጌድ 51 ሻፋም እቱ ለዐለው ምህም ድፈዕ ጀብሀት ነቅፋ ቱ። ዲብ መርሐለት መዳፊዐት አወላይ ሀደፍ አባይ ደብር ደንደን ጸቢጥ ቱ ለዐለ። አባይ ደንደን ጸብጠ ምንገብእ ጀብሀት ነቅፊ ፈርሰት በህለት ቱ። ወለ ዲብ ድዋራቱ ለህለ ከረ ሪጎሌ ወብዕድ ሰዋትርመ ብርጌድ 51 ተ ጸብጠቱ ለዐለት። ቃእድ ብርጌድ ህዩ ዐሊ ኢብራሂም ቱ።..... አባይ እግል እሊ ምህም ድፈዕ እሊ እግል ኢልሰበር እግል ልግበእ ለቡ መዳላይ ወመደጋግ እንዴ ረፍዐነ ዲብለ ሀደግነ እቱ ወክድ፡ ዐሊ ኖሱ ዲብ ድፍዓት ዲብ ገይስ፡ ድፍዓት ወምህም ናይ ሕራብት ሰዋትር ከፎ ሽቁይ ክምሰል ህለ እንዴ ኢታይን ለዓርፍ ይዐለ። እሊ ጠባይዕ ወብዳሪት እሊ ህዩ እግል ዐሊ ብቆዕ ሜርሓይ ዐስከሪ፡ ላሊ ወአምዕል ለልጸገም ስቡል ቃእድ ለለአብሉ። ፍቅደት ዐሊ ሰፊላል ገብእ ሰበበት እቱ ሙናድል ጋይም እግል መደት ትም እንዴ ቤለ አስቆቀበ ወአድኖነ። ደንደን ርሽመቱ ጥፍሕ ለትቤ ደብር ገናድ ቱ። እት ረአሱ እንዴ ገብአከ እግል ዐነከል ጀብሀት ነቅፊ እንዴ አድሮሬከ ርእዮት ፍንቱይ ሽዑር ከልቅ። ህቱ ለሐቅፊዩ ታሪክ ስሙድ ወኤማን ምዶል ልሸንከል ገብእ! እንዴ ኢለአድግ ምን ሰፊር ሕሳብ ለአቅበለ ኮሎኔል ጋይም፡ ትክ እንዴ ቤለ ሸርሐ አተላለ። ምን 1979 አስክ 1984 ለዐለት መርሐለት፡ ዲብ ጀብሀት ነቅፊ ምን ራብዓይ አስክ ሳብዓይ (ሰቱር) ወራር ለገብእ እቱ አውክዓ ቱ ለዐለ። ክሉ እሊ ወራራት እሊ ነናዮም ሸክል ወጠባይዕ ዐለ እሎም። ነናዮም ብስር ጀዲድቱ ለመጽአው። ዲብ እሊ ናይ ስሙድ አውካድ እሊ እብ ፍንቱይ ዲብ ሳድስ ወራር፡ ነቅፊ እት እዴ አባይ እግል ትውደቅ ለቀርበት እቱ ቴለል ክሉቅ ዐለ። ዲብ እሊ ምህም ናይ ሞት ወሐዮት አውካድ፡ ዐሊ ኢብራሂም ለቤለዩን ከሊማት

ምን ዝክርያት ሙናድል ጋይም ኢህሰዮ። “... ለከሊማት ሐቆ ረዱም ስኒን ኣዜመ እግል እድገመን እቀድር።

ዲብሊ መደት ለሀ ‘አባይ እንዴ ኣሽከተ ነቅፈ ጸብጠ ምን ገብእ ሚ ኒዴ? ዲብ ኣየ ህዩ ንሽፈፍ? ለልብል ሰኣላት ዲብ ለሀርስ ከራይጥ እንዴ ጸበጥከ ንቃሽ ገብእ ዐለ። ዐሊ ኢብርሂም ዲብ እሊ ንቃሽ እሊ ኦሮ ወለኢልትበደል መብደእ ዐለ እሉ። ምን እብ ኣርወሐትከ እት ህሌከ ነቅፈ እንዴ ሐደግከ ፈጊር.... ዲብ ነቅፈ እስትሽሃድ ልትፈደል። እሊ ናይ ዐሊ መብደእ መትጸባጥ ነቅፈ ከሳሩ ወተእሲሩ ዲብ ንዳል ሸዐብ ኤረትርዮ ኣክል ኣዩ ክቡድ ክምቱ ለተትአምን ተ ለዐለት። ምስል ኮሎኔል ጋይም ድግም መርሐለት መዳፊዐት ክምሰል ኣትመምን፡ ዲብ መርሐለት መሳወየት (ጃልነት) እንዴ ኢንትዐዴ ዲብሊ ዐልን እቱ መክተብ ናይ ተዋዝን ኣው መሳወየት ደቃይቅ ትከለቀ። ወቅት ሻሂ ጠበሽ ሰበት ቤሌን ሰኣል ልግበእ ወበሊስ እግል ዶሉ ህድኦ። እብ ጀህቼ ዲብሊ ናይ በል-ሸም ሽሂድ ዐሊ ኣርብሂም ሓርመት ዐሾርም 18 ማርስ1 988 ሓርመት ዐሾርም ወቅት፡ ምስል ዲብሊ ዐሊ ኢብሪሂም ለፈግረዮ ደብር ኢተሐለብብ ሸከፍኮ። ዐሊ ወጅማዐቱ ለዲብ ኣወድግ ኢተሐለብብ ለዐለው ፍራስ ሙናድሊን ልሰዕ ዲብ መታካይ ወቅት ህጁም እት እንቶም እብ ከያል ሰወርኩዎም። ለሀዳኣት ልሰዕ ዲብ ኣካነ ዐለት። ለካልኣይ መርሐለት ጃልነት እብ ከፎ ተሐለፈት? እግል ኢበል እት ሐዜ ኮሎኔል ጋይም፡ ‘ነኣተላሌ ማሚ?’ እት ልብል ምን ትቁሽ እቱ ለዐልኮ ሕሳብ ዲብሊ ናይ ኣማን ድግም ዝክርያት ጀብህት ነቅፈ በልሴኒ። ሐቆ 1984፡ ናይ መዳፊዐት መርሐለት እንዴ ተሐለፈት ዲብ መርሐለት መሳወየት ኣቴነ።

ዲብ እሊ መርሐለት እሊ ቅድረት ኣባይ እብ ትሉሉይ ወራራት ሽልትት ዐለት። ኣባይ እግልን እግል ልህጅመን ኢቀድር። ሕናመ ክምሰልሁ። ምናተ ኣባይ ሒለት ክምሰል ብከ እንዴ ትመሰልከ እግል ትትረኣዩ ብከ። ምስል ዐሊ ልግበእ ወብዕዳም ቅያደት ህዩ፡ ‘ምን እሊ መርሐለት እሊ እንዴ ትባለሐን፡ ከፎ እንዴ ወዴን ዲብ መርሐለት ህጁም ንትዐዴ?’ ለልብል ሕሳብ እንዴ ረፍዐን እግል ንሽቁ ዐለ እግልነ። ሐቴ ዶል እብ ለቀም፡ እንዴ ጸነሐከ ህዩ ንኢሸት ዐመልየት ዲብ ትወዴ። ለሀደፍ ዲብ ረኣስ ጄሽ ኣባይ ርዕብ እንዴ ከለቅከ እዴ ዛይደት እግል ኣርኣዮት ቱ። ሰበት እሊ መርሐለት መሳወየትመ ለኣስተርሕ እተ መርሐለት ኢኮን። ለጀብህት ፋይሐት ተ። ምን ነቅፈ ኣስክ ክንክሽ ኣፍዐበት ለትትመደድ ሪም ወዕርድ ዐለ እሊ።....ዲብ ቀበት እሊ ፍይሔ ወዕርድ እሊ

ብዝሓት ወሕዳት 72 አስክ አፍቦበት ወደዋራት ከረን እንዴት ትሉሉይ ሕፍዝ ወተሰልል ወደሃ ዐለየ። ዲብ እለ መርሐለት እለ ዐሊ ኢብርሂም ተረት ውቅል ዐለት እሉ።

ኤረትርየ ሓዳስ